

TILLAA TÄMLE Kutublvtu

Tillaat Tämle takəlaya wenna isu salav wei i kaya Laapaalənaa na Pəəli-wə pa kuymaŋmaasi həku taa tə. Ka taa kē pa keesəyə-tuŋu isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyéma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuŋu nyéma na Lom nyéma pa tu kancaalaya Isə seelaa ke wahala ke səsəm. Pəəli ka kē wahala tułaa mpe pa taa ləlv wei Isə layasa tampana layasuyu tə si í kpaali Laapaali Kupanj ke piitimnaa ləlaa. Takəlaya ḥke ka keesa-tu tətəyə Pəəli cəənau ke Laapaali Kupanj ke tətu taa.

Isəna pa faya Tillaat Tämle takəlaya tə:

Feesuyu Naŋjtu taŋyuŋu, titite 1

Aseeta nyéma ke Yosalem taa, titite 2-7

Aseeta nyéma ke Yuta na Samalii taa, titite 8-12

Pəəli tämlə, titite 13-28

Feesuyu Naŋjtu ka tii tillaa səsaa təə

¹ Ma yəlv Teufili, ma takəlaya kancaalaya nyəŋka taa ma keesa mpi mpi Yesu caala lapv tə, na nti nti i seyesa pə krayav kancaalaya,

² na pə suna kuyaŋku i kpa isə tə. Na pəcō Yesu kpa isə tə, i ka heelina Feesuyu Naŋjtu toŋ ke mpi i caa si yələaa mpa i ləsaa si i tillaa tə pá la tə.

³ Yesu səm waali i lükaya i tillaa təə, na í hóléyéna-węyę yaasinnaa payale taa si i fema. Halı kuyeeŋ nüle taa təcu kē Yesu lükaya i tillaa təə na í laki-węyę Isə Kawulaya Waasv.

4 Mpúyú kuyaku nakvli Yesu na i tillaa pa cayaa na pá təjna təyən. Tənaya i heela-wé sì: I taa hatələna Yosalem. Ama í kejna mpi Tacaa ka təma sì i ká ha tə, kucəən ḥku ku təm maa heela-mé tə.

5 Mpi pə təo tə, lvm mayamaya ke Yohaani nəa səna yələa ke Isə lvm. Ama ye mē ilə, pu la wee naale tə Feesuγu Nañjtu mayamaya ke paa kəli na pá sə-mé.

Yesu kpa isə

6 Mpúyú Yesu na mpa paa kota mpv tə pa pəəsa-i sì: Tacaa, ye mpv pənəyelə n ká təyani Isəyelə kawulaya nkəyə kusuyu nə?

7 Tənaya Yesu cə i na mpa paa kota mpv tə sì: Pə taya sì mu nyəna kuyeej yaa Waatvnaa mpa Tacaa mayamaya sūna i toj tə se.

8 Ama kuyanju Isə Feesuγu Nañjtu ka tii mə təo tə, i ká hiki toma na í húlí pə təna mpi í nana mə isəpee tə pə tampana ke Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tətvaaq təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinyə tənasi təna təpari.

9 Yesu təma mpúyú yəyətuyu, iləna pə kpaasi-i isə na pá nyənəy-i mpv. Haləna pvlvpu isü ḥməntuyu koo pə takı i təo, pa ta tasa-i na.

10 Yesu kpa isə na i tillaa wee na pá təjna nyənuyu təpiñj ke mpv, ilə pa tuta apalaa naaleye pa cələyelə na pá suu wontu kuholvmtu.

11 Na apalaa mpe pá pəəsi tillaa sì: Kalilee nyəma mə, pepe təo ké i səjaa na í nyənəy-i isə ké mpv? Yesu wei pə ləsa mə hekv na pə kpaasi-i isə ké isəntə tə, i ká te na í məli mpúyú teitei isü í na-i na í kpaaki isəntə tə.

Matiyası məla Yutaası lonte

12 Mpýgý tillaa kvla tuŋ wei pa yaa sí Olifinaa tə i pugu ñku kó kinj paa wee tə na pá məlì Yosalem. Pugu ñku na Yosalem pə fei poolunj. Pə ta kəlì kilomēetəlì kvlvum.

13 Pa talaa, ilena pá kpa pa isetaa kutuluju ñku kó taa paa svukaya tə. Mpa pa svukaya təna təyole Piye, na Yohaani, na Saaki, na Antəlu, na Filipu, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalu Saaki, na Simənj wei i kék mpa pa lukaya sí pa myi pa tetu tə pa taa ləlv tə, na Saaki pəyalu Yuti.

14 Pa təna pa kotaya təntəmle ke tam na pá sələməyi Isə. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

15 Kuyeej iní i taa, kuyaku nakvli yəlaa kota, halí pa tala isu yulvnyəej nūnuwa na hiu (120). Ilena Piye kvl na í sənj i taapala mpe pa həku na í tə sí:

16 Ma taapala me, təm nti Isə Feesuyu Nañjtu ka tu Tafiti nəyə taa na i yətəti, na té we Isə Təm takəlaya taa kék Yutaasi wei i təe Yesu kpala ke nəyə tə i təm tə, pə wee kék sí tui la.

17 Yutaasi iní i ka kék ta taa ləlv, na tá na-i tui kpenta təmle təne tə taa.

18 Apalu iní, waatu wei i tema tetu yarv na i tulum liyitee aní tə, i polaa na i hoti tə taa kék i nəyə təo, na i lotu tvi, na i taa lotu ya na té ñmaa.

19 Təm təne tə yekə Yosalem nyéma təna kinj, haləna pá ha tetu ntəyí həte na pa te taa sí: Akeletama. Caləm tetu ke pa yaa mpv na pa te taa.

20 Pa ñmaa Yontu takəlaya taa sí:

I təyaya i təkí kaav.

Nəyəlv i taa kusı-ke.

Na lenti tətə sí:

Nəyəlv i leetü i lonte.

21-22 Ye mpu pə wee sı mpa pa təñaya-tvyn Waatv
wei tá na Tacaa Yesu tə cəökaya tətunaa tə, pa taa
nøyəlv í səosı tá təo, na tá na-i té hólí Tacaa Yesu səpv
na í fe tə pə tampana. Punto inı i ká wee wei kuyεenj
təna i ka we tá waalı kέ pə kpayav Yohaani səv Yesu
ke lsə lvm tə, haləna kuyanjkı pə ləsa-i tá həkv na pə
kpaasi-i lsə tə.

23 Mprógv pa ləsa yəlaa naale, Yoseefv wei pa yaa sı
Paasapası na pá cuysi-i sı Yutusi tə, na Matiyası.

24 Iləna pá sələmi sı: Tacaa, nyá nyəmna yəlaa
lotunaa, hólí-tvyn yəlaa panə pa naale pa taa wei n
ləsaa sı í la tillu,

25 na í paasəna təmle nte Yutaası yelaa na í təe i
nyəŋjkı tə.

26 Tənaya pa tə təte na pə kpa Matiyası, na í səosı
tillaa naanuwā na kvlvum inı i təo.

2

Feesuyu Naŋŋtu tiiu

1 Mprógv pə tala Pentakonta acimə wule, iləna lsə
səelaa koti pa tənaya təntəmle.

2 Pə tasaa ıle, kəkəte natəli, ısu heelim səsəom
makvyn tə, luna ıstata kele, na té nyaləna təyaya ᱥka
ka taa paa we mpu tə.

3 Mprógv pvlvpvnaa lı pa təo na pə nəyəsəna ısu
kəkə nsəma. Iləna pvlvpvnaa mpə pá ya na pá caya
paa wei i təo kέ kvlvum kvlvum.

4 Tənaya Feesuyu Naŋŋtu haya pa təna pa taa
təmammam, na pá səv piitim ləmpı təm yəyətvyn, na
nti Feesuyu tv pa taa tə ntəyı pa yəyətaya.

5 Pə pamna mpa pa təjəȳı Isə mpaav ke teu tə pa luna antulinya təna taa na pá wə Yosalem ke waatu in.

6 Yələa mpe pa nu kəkəte nté tə taŋ, үlenə pá koti səsəm. M̄pýḡ pə lapa-węx̄e ha, pə taya pvlv, paa wei i nukaya Isə sseelaa yəyətəyəna i te taa.

7 Tənaya pa kpa nəəsi na pə la-węx̄e piti, na pá tə si: Isi Kalilee nyéma tike yəyətəyəna isəntə.

8 Ilə pə lapa isəna na paa tá taa wei i nukı pa yəyətəyəna i te taa?

9 Anı tá taa cəne mpa pa luna Paati tetv tə pa węe, Metii na llam pə nyéma ná węe, Mesopotami nyéma ná węe, na Yuta na Kapatoəsi pə nyéma, na Pəj nyéma na Asii tetv nyéma,

10 Filicii na Pamfili pə nyéma, na Icipiti nyéma na Sileenı cələ Lipii tetv həyəlvuŋ̄ ləŋ̄ku nyéma, na pə kaasa ləlaa mpa pa luna Lom tə.

11 Yuta nyéma siyisiyi węe, na pə kaasi mpa pa svu Yuta nyéma Isəsəele ke kvsuv tə, na Kəleeti nyéma na Alapu nyéma. Paa na mpv pa tu kəesəȳı Isə təma səsəona təm na tá təmnaa waanı waanı taa, na tə nukı tá təna.

12 Pə təmsa pa təna, pa ta nyi nti paa yəyəti tə. Үlenə pá pəəsəȳı təma si, təm təne ntiyile mpv?

13 Ama ləlaa ná woŋ̄a-wę, na pá tə si svlvm püna-wę.

Piyee waasv

14 Tənaya Piyee na tillaa ləlaa naanuwa na kvlv in i pa kvlaa na pá səŋ̄ isə. Үlenə Piyee yəyətəna samaa na nəȳə səsaya si: Ma Yuta nyéma me, na mpa me mə kəma Yosalem ke kükəm tə, i tv ŋ̄kpəŋ̄ na i cəkəna teu ke nti ma heeliyi-me tə.

15 Pə taya svlum kuyvna yəlaa panə iñi isu í huvki tə. Pə taya pvlv təo, pə kəla tanaŋ.

16 Ama nti Isə kuyəyətuv tələsvlv Soweelı ka yəyətaa tə, nti tə mayamaya tə lakəna saŋa.

17 Isə yəyətaa sì:

Nti maa la kuyeeŋ kantəkaya nyəŋ taa təyəlo.

Maa tisi ma Feesuŋu ke yəlaa təna təo.

Mə pəyalaa na mə peelaa ká na nti
tu la cele tə na pá yəyəti.

Pu húlì mə ifepiya ke təmnaa na pá nana pa isəpee.
Na mə kükpatəlaa ká toosi toosee.

18 Tampana təo, maa tisi ma Feesuŋu ke ma təmle nyéma,

apalaa na alaa nyéma, pa təo ké kuyeeŋ iñi i taa.

Paa ná nti tu la cele tə na pá yəyəti-ti.

19 Maa la kəkələ nyəmnaa ke hatoo isətənuyu taa,
na piti təma ke atē.

Caləm na kəkə na nyəcəsi səsəənsi ká nyala.

20 Ilim ká sì təkpiti.

Isətu ká səe isu caləm.

Pə təna pu la mpv na pácó pə tala
Tacaa kuyaku səsəəŋku teeli nyəŋku ḥkv.

21 Pə na pə mpv tə yəlaa təna mpa
paa yaa Tacaa hətə tə paa təli-ti.

22 Isəyəli nyéma me, í nu nti ma heeliyi-me tə. Nasaleti Yesu ké yvlv wei i səsəəntu Isə hólá-me təyə. Pə taya pvlv, Yesu niŋ ke Isə lapəna piti təma na səyəntu təma na Isə kəkələ nyəmnaa mpa i hólá mə heku taa tə. Isu mə mayamaya í nyəm pə təna tə.

23 Na yvlv iñəyí Isə kpayaña í cəle-me isu i ka huv i taa na í tv pə pəle sì i ká la tə. Ama mə kū-i, mə yelina na yəlaa asayaa kamı-i səm tesika təo.

24 Ama Isə yəka səm toma na í feesi-ı. Pə taya pulv,
pə fəi sì səm í ləpi-ı pulv cəcəka.

25 Tampana, Tafiti yəyəta Yesu inu i təm kə mpu sì:
Ma naakaya Tacaa kə tam ké ma cələyo.

I ka səjə ma waali ké sì má taa selina pulv.

26 Pə təo ké ma laakalı caya təntəmle kə teu,
na lajheele kuyu-m ma yəyətaya taa.

Paa ma ké yulv na maa sì tə,
ma cayana təelvəy.

27 Pə taya pulv təo,
Isə nyá n kaa lə-m yem ké atetəle taa.
N kaa yele sì nyá yulv má má tu sən
paa pəcə mayamaya.

28 N hvlə-m weesuyu mpaañ.
N ká wəe ma kin na n hvləsəy i ma lajle ke teu.

29 Apalaa me, í yele má tələsəi-meyə tá lənjəce Tafiti
təm təceicei sì, i səpa na pá pimi-ı, na i pəlaav wə tá
həku ke haləna sanja.

30 Tafiti inu i ka ké Isə kuyəyətəvə tələsəlv ké na í
nyəmá teu sì, Isə ka təma nti na tuunav sì i ká ləpi-
i tə pi la. Səsi Tafiti ləlvəy taa tu nəyəlv ká təyəna
kawulaya ḥka Tafiti inu i ka təyaa tə.

31 Hatoo ləŋ Tafiti nawa mpi pi te na pə la tə. Pə
təo ké i yəyəta Mesii səpəv na í fe tə pə təm sì:

Pə ta lə-i yem ké atetəle taa.

I ta tu sən paa pəcə mayamaya.

32 Yesu wei inu i təm ma yəyətəy i səntə tə, Isə feesa-ı,
na tə təna tə nana tā i səpee təkelekele.

33 Isə kvsə i nyuŋv na í cayasi-ı i kəŋkəŋ taa. Iləna í
kpaya Feesuyu Naŋŋtu, wei i ka təma sì i ká ha tə, na
í cəle-ı. Na Feesuyu Naŋŋtu inəy i Yesu tisa tā təna tā
təo, na í təŋna nav na nus kə i səntə.

34 Pə taya ısu Tafiti mayamaya ná kpa ıso se. Ama paa na mpu i yəyətaa si:

Tacaal Isə heela ma Səsə si:
Caya ma kəŋkəŋ taa.

35 Haləna má kəna nyá kolontunaa,
na n̄ loosi nyá nəəħee ke pa təo.

36 Pə wəe sì Isəyəli yəlaa təna ká nyi teu təkpataa si,
Yesu wei i kama səm tesika təo təo, inəyi Isə lapa Səsə
na Mesii.

37 Isəyəli nyéma nu təm təne ılenə pa laŋa pəsi
səsəm, na pá pəsəi Piyeē na tillaa lelaa si: Ta taapalaan
me, ısənaya pə wəe sì té la ıle?

38 Tənaya Piyeē cə-wə si: I lə mə ısayatu na i layası
huwəe, na pá yaa Yesu Kilisiti hətə na pá səna paa mə
taa wei ké Isə ləm, na pə huşı mə ısayatu. ılenə i hiki
Isə kucəən səsəən ıku ku ké Feesuyu Naŋjtu tə.

39 Pə taya pəlu təo, mə na mə piya na hatəlaya
nyéma ke Isə təma si i ká ha, i tu laalaa na i yaa wei
te, ilé i hikaa ké.

40 Mərúyú Piyeē tasa Isəyəli nyéma ke təm payale ke
heeluŋu tətə, nti tu səna-wə na tə səsəi-weyə apalutu
tə. Səsi, i ləsi mə təyə yəlaa letaa panə pa taa na i tulit-

41 Mərúyú Isəyəli nyéma taa yəlaa tuutuumu mə
Piyeē təm na pá sə-weyə Isə ləm. Kuyaŋku, mpa pa
sənu Isə səeən tə, pa nyəəŋ tala ısu iyisi tooso (3000).

42 Pa ıselə ka səena tillaa kusəyəsətə ke nıu, na
pa təŋaya təma na laŋhulvəmle ke səsəm. Pa təkaya
təntəmle ke tam, na pá puki Isə sələməŋu pü sə
nəyəlv.

Isə səelaa cakələ

43 Tillaa lakaya piti təma na Isə kəkələ nyəmnəa, na
pə kpaas paa wei ké səyəntu.

44 Isə seelaa təna ka wəna nəyə kvlvmaya, na pa kpentaya mpi mpi pa wəna tə.

45 Pa pəetaya pa tətvnāa na pa wontunaa na pá kotigi pə lixitee ke təntəmle, na pə caala pa taa wei pa Waasəna-i.

46 Pa təna paa kotaya paa ifemle nteye Isə təseelə ke Isə sələmuyu ri səə yvlv. Ye pa saa-weyə pa təesı taa, təntəmle ke pa kotigi na pá təkī. Lañhvlvmlə ke pa təkayana pa təyənasi, na pa taa hətəna təma.

47 Na pá saŋ Isə, na yəlaa təna laŋa həena-wə. Paa kuyanju Tacaa səəsaya pa kpekəle təo ké mpa mpa pa nyəəŋ pə yapa tə.

3

Kaakalaya hika nəəhəe

1 Mprýgý kuyaku nakvli Piyeε na Yohaani pa pukaya Isə təseelə ke ilim kpiluyu sələmuyu.

2 Apalv nəyəlvu pa lvləna kaakalətu, na pá pukina-i na pá suki Isə təseelə səsəəle nənəyə ɳka pa yaa si Caŋəm Nənəyə təyə paa kuyaku ɳku si í sələməyi Isə təseelə taa svvlaa ke lixitee.

3 I nawa Piyeε na Yohaani pa svvkı Isə təseelə taa, lləna í sələmi-wə si pá ha-i pvlv.

4 Mprýgý Piyeε na Yohaani pa nyəna-i təpiŋŋ. lləna Piyeε təmi-i si: Paasəna cəne.

5 Tənaya kaakalaya paasəna-weyə teu, na ka teelaya si paa ha-kęyə pvlv.

6 Mprýgý Piyeε təma-ke si: Ma feina liyitee si maa ha-ŋ. Ama maa ha-ŋ mpi ma wəna tə. Na Nasaleti Yesu Kilisiti toŋ taa kvlı na n̄ tə.

7 Iləna Piyee siisi na í təki kaakalaya na niŋ ntəyəŋ, na í kvsı. Tənaya kaakalaya nəəhəe na ka nəəcuvwası kpa toŋ ke kpakpaa.

8 Mprýgú ka kvlaa təhapa na ká tii ka nəəhəe təo, na ká səŋ təye na ká niki təntə, na ká na tillaa səsaa pá kpənti na pá svv Isə təseelə taa. Na ká təŋ na ká ɻmaaləyı na ká sanj Isə.

9 Samaa təna ná ka təntə na ka Isə sam.

10 Pa kəma na pá cəkəna sı ɻke ka cakayana Isə təseelə Caŋəm Nənəyəŋ kiŋ na ká sələməyı liŋitee, iləna səyəntu na piti la-wə na isəna ka hika nəəhəe tə.

Piyee waasv ke Isə təseelə taa

11 Mprýgú kaakalaya ɻke ka nyəəna Piyee na Yohaani ke tam. Mprýgú piti kpa samaa ke səsəm, iləna pá watı Piyeeewé pa təo ké sakaya səsəya ɻka pa yaakaya sı Salvməŋ sakaya tə ka tee.

12 Piyee ná mpv, iləna í tə samaa sı: Isəyeli yəlaa mə, pepe təo ké apalv ine i kvlvŋ tə pə cəkī mə laŋa? Na pepe təo ké í nyənəyı-tu isu tá mayamaya tá toŋ yaa tá Isəseelə teu napəlī pə yelinga na apalv ine í təŋ?

13 Apəlaham na Isaaka na Yakɔpv pa Isə, wei i ké ta caanaa caanaa Isə tə, i kvsı i təmle tu Yesu nyvŋ. Ama mə tu-i toŋtunaa niŋ taa. Pəlē pə waalı Pilati luyu lapa sı i yeki-i tə, mə tayanna kisuyu.

14 I kisa yvlv kypaŋ tampana təŋlv inı, na isayav kpitikpiti ké í səolaa na í sələmī Pilati sı i tvlı-meyę il̄ɛ.

15 Mprýgú pə lapa na í yele na pá ku weesuyu halv. Ama Isə ná feesa-i na tə nana tá isəpee.

16 Yesu inı i mayamaya i toŋ taa na táá temnau ke-i yelinga apalv ine i kvlaa. I nyəma-i na inı i səŋna mə

isentaa isento. Táá temnañ ke Yesu yelina apalu iné i wena i ti təmammam na mə təna í naakı mpv.

17 Təv, ma nyéma me, ma nyémá teu si mə na mə səsaa í taa cækəna təyə í lapa Yesu inəyi mpv.

18 Ilə təm nti Isə yelaa na Isə kuyəyətutu teləsəlaa təna kpaalı hatoo ləj taa, si i Mesii ká təyə kuyəyən tə, nti iní tə mayamaya ke i yelaa na té lá.

19 Pə təo tə, í lə mə isayatu na í layası huvvee, na í pəsəna Isə təo. Iləna ilé í təyanı mə təwakəllennaa.

20 Ilə Tacaa ká ha-meyə kuyeeñ wei i taa pu waasi-me tə, na í kəna Mesii wei i ka ləsa hatoo ləj na í sume tə. Mesii inəyələ Yesu.

21 Ama pə wee ké si Yesu Kilisiti í caya isətaa, haləna pə tala waatutu wei paa təyanı pə tənaya kufam pəsuyuñ, isü Isə ka təm yeluñ ke hatoo ləj na i kuyəyətutu teləsəlaa kypama yəyəti tə.

22 Halı Moisi mayamaya ná yəyəta i təm ke mpv si: Tacaa mə Isə ká kəna-meyə Isə kuyəyətutu teləsəlu nəyəlu wei i we isü má, na i ká wee mə mayamaya mə piitim tu, na í ká təj tə təna nti i ká heeli-me tə.

23 Ye wei i ta nüna Isə kuyəyətutu teləsəlu iní, paa ləsi pəntu ke Isə yelaa taa na pá ku-i.

24 Isə kuyəyətutu teləsəlaa mpə pa təna pa yəyəta pə kpayañ Samiyeeñ na i waali nyéma pa loonja ḥke ka tənaya mpv tə, pa yəyəta kuyeeñ iné iní i təm.

25 Mpi Isə ka təma si i ká ha na Isə kuyəyətutu teləsəlaa ḥmaa pə təm tə, meyə i təma si i ká la. Halı mə təm ke Isə ka yəyəta saa wei í na mə caanaa caanaa paa su təmaya nəəsi tə. Waatutu inəyi Isə təma Apəlaham si: Nyá piya təo ké maa la atə yəlaa tənaya kypantu.

26 Pə təo ké Isə ləsa i təmle tu tə, mə cələyə i laaləna-i

kənaav. I kəna-meyə-i mprýgú sı í la-meyə kwpantu, sı í layasi-me na paa wei í yele i yaasi isayav.

4

Pa yaa Piyeen na Yohaani ke nənəyə

¹ Piyeen na Yohaani pa tənja samaa ke yəyətənaa ke mpv, ılenə kətəlaa na Isə təsəele taŋlaa nyvən tu na Satusee nyéma pa tala.

² Mprýgú pə sala-wə. Pə taya puv tillaa səsaa naale ná seyəsaya samaa sı Yesu fema. Mpv tə sətaa ka te na pá fe.

³ Tənaya Yuta nyéma kpa-wə na pá təki-weyə saləka, sı pə fema ıle paa cəkəna. Pə taya puv, saa inı tə piu təma taanvən.

⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyeen faaci tə, pa payale muwa. Haləna mvlaa mpə pa taa apalaa tapa ısu iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Tev fema, ılenə Yuta nyéma səsaa na nyvən nyéma na Isə Təm seyəsəlaa səsaa, pa koti Yosalem.

⁶ Pə kpaçav ısu kətvlv səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-weyə mpv na kətvlv səsə ləlvən nyéma təna.

⁷ ılenə pá ləsi tillaa səsaa na pá kəna-weyə pa heku taa, na pá pəəsi-wə sı: Mpi inı í lapa ısanə tə, awe heela-me sı í la mpv? Na awe ton taa ké i tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuyu Naŋjətu ton kvləna Piyeen na í to-we sı: Tev, tetv səsaa na nyvən nyéma me,

⁹ saŋa pa pəəsəyi-tvən kwpantu ntı tə lapa kaakalaya tə tə təm, na ıseña tə lapa na ká kvlı tə.

¹⁰ ıle pə wəe sı í nyi təm ntəyə mə təna. Isəyələ yəlaa təna í nyi-ti tətə sı, Nasaleti Yesu Kilisiti wei í kama

səm tesika təo na Isə feesi-ı tə, i toŋ taa ké yulu inε i hika i ti na í naa-ı mə heku taa ké isəntə.

11 Na Yesu inu i təm ke pa ɻmaawə Isə Təm taa si:
Nmalaa mε, í ka ləwa pəle nte tə,

ńtē tə pəsəna ntεyε kite tεe pəle səsəole.

12 I tike təkoŋ i yakəna yəlaa nyəəŋ. Pə taya pulv, hətə təne tə paasi, lente fei antulinya təna taa nte Isə hula yəlaa si tə yaa-te na pə ya tá nyəəŋ tə.

13 Mpúgyó kotuyu səsaa mpe pa nawa isəna Piyeε na Yohaani pa yəyətəna apalvutu tə, ləna pití kpa-wεyε səsəm. Pə taya pulv, pa mayamaya pa nyəmá si Piyeε na Yohaani pa kέ yəlaa ke yem kέ, pa ta la ceu nəyəlv. Iləna pá təəsi si paa kέ Yesu təyłaa.

14 Pécó yulu wei i ka hika i ti tə, i səŋja pa isentaa təna. Ilə pa ta nyi nti paa yəyətū tə.

15 Iləna kotuyu səsaa tə Piyeε na Yohaani si pá lu təhvulə taa. Pə kaasa mpe iləna pa niki tə saawala.

16 Si: Isənaya tii lana yəlaa panε inu? Pə taya pulv, Yosalem yəlaa təna temə nyəm si mpe pa lapəna pití təmle səsəole təne, pécó pə fei tu kpeesi.

17 Ilə tii kisina-wεyε təpulvəpulv si ye pa tasa nəyəlvu Yesu hətə təne tə təm heeluŋ paa na. Pə taa kəo na tə təm səəsi yaa ke yəlaa taa.

18 Mpúgyó kotuyu səsaa yaa Piyeε-wε, na pá kisina-wε təpulvəpulv si pá taa tasa Yesu hətə ńtē tə təm yəyətuvu yaa səyəsuvu ke paa fəŋ mayamaya.

19 Mpúgyó Piyeε na Yohaani pa cə kotuyu səsaa mpe si: Mə mayamaya í mayas-i-təyí mə taa na í na. Pepe kəla teu ke Isə isentaa? Meyε tə se yaa Isə?

20 Ama nti nti tá nūwa na tə nana ta isε tə, ta kaa pəsi na tə su tə yəyətuvu.

21 Mpúgyú Kotuyu səsaa mpε pa ta nyi isəna mpi paa la Piyee-wε tə. Iləna pá tasa-wεyε kpaaluyu kε teu na pá yele-wε. Pa ta hiki mpi pε təo paa hə pa ηkpañyūn tə. Mpí pε təo tə, yələa təna sañaya Isə kέ pε təna mpi pε lapa mpv tə pε təo kέ.

22 Apalv wei mi pití təmle lapa na í hiki alaafəya kε mpv tə, i ləlvuyu pusi ka kəla nüle.

Isə seelaa sələmuyu

23 Kotuyu səsaa yela Piyee na Yohaani iləna pá tεe kpakpaa kε pa taapalaan kinj, na pá keesı-wεyε tə təna nti kətəlaa səsaa na nyuyu nyáma pa yəyətaa tə.

24 Pele pa nii-təyı mpv, iləna pa təna pá sələmi Isə si: Hai, Tacaa, nyá lapəna isətaa na ate na teñku na pε təna mpi pε wε pε taa tə.

25 Nyá yelinga na Feesuyu Nañjtu tu nyá təmle tu ta lənjce Tafiti nəyø taa kέ təm na í yəyəti si:

Pepe təo kέ piitimnaa cuka pε taa na kalampaanı kέ mpv?

Pepe təo kέ yələa ná paasəna nəohée tεe
kuuu kε yem kέ mpv?

26 Até awulaa səsaa kəla təoñ.

Tetv təkəlaa ná pεela nəyø
na pá kvlı Tacaa na i Mesii pa təo.

27 Tampana təo, Heləti, na Poñsi Pilati, na muvلاا, na Isəyeli piitim nyáma pa pεela nəyø kε nyá təmle tu nañj tu, wei n ləsaa si í la Mesii tə, i təo kέ icatē təne tə taa.

28 Mpí tuu ləñ nyá toma taa n nəkaa na n̄ mayası na n̄ su tə, pε mayamaya kε pa lapa təkəle.

29 Tacaa, pənentə nyəni kpaaluyu mpi pa kpaala-tu na isəle kusəemle tə, na n̄ yele na nyá təmle nyáma tá tə heeli nyá təm na tu nyəñna puvuyu paa pəcə.

30 Tu nyá niŋ na kvtəntvnaa hikiyi alaafəya, na n̄ yele na yələa naakı nyá kəkələ nyəm na nyá piti təma kə nyá təmle tu naŋjtu Yesu toŋ taa.

31 Tillaa təma sələmuyu, ləna lonte nte tə taa paa kotaan tə té sele. Mpúyú Feesuyu Naŋjtu toŋ kvləna pa təna. Ləna pá suv Isə Təm heeluyu na paa nyənja pvlv.

Isə Seelaa taləyi pa tənaya pa Wənav

32 Isə Seelaa kpekəle təna ka kaa lotu na ləmayasələ kvlvmtələ kə təkpataa. Pa taa nəyəlv taa fayəsəy i nyənəy i kuvənam ɪsu i tike i nyəm. Ama pa nyənaya pə təna mpi paa wəna təyə ɪsu pa təna pa nyəm.

33 Tillaa kəesaya Tacaa Yesu fem təm na apalvtu kə, na Isə ká we pa təna pa waalı kə teu.

34 Pa taa nəyəlv taa laŋ pvlv. Pə taya pvlv təo, mpa paa wəna tetvnaa yaa təesi tə pa pəetaya kə na pá kəyəna pə liyitee,

35 na pá cələy i tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-i.

36-37 Mpv inı pə yelina Lefii tu nəyəlv, wei pa yaakaya si Yoseefu na pá lvla-i Sipili tə, i pəeta i tetv natəlì na i məyəna pə liyitee na i cəla tillaa. Inəy i tillaa ka cuyusaa si Paanapasi. (Apalvtu halv ke pa yaa mpv na pa tə taa.)

5

Ananiyası na i alv Safila pa təm

1 Mpúyú apalv nəyəlv ilé, pa yaa-i si Ananiyası, na i alv si Safila. I pəeta pa tetv natəlì na i alv wəna pə nyəm.

2 I təma pəetuyv, үlenə í faya liyitee taa na í su. Ülenə í pona wena a kaasaa tə, na í cəla tillaa na i alu wena pə tənaya mpv pə nyəm.

3 Tənaya Piyee pəəsa-i si: Ananiyası pepe təo kέ Satanı hika-η mрúyú katatəlaya, na n kaası nyá təyi tətu nti n pəetaa tə tə liyitee, na n puyusi Feesuyu Nañjntu?

4 N taa pəetəta-ti tə, nyá tətu kέ məe. Na n tu təma-təyi pəetuyv tə, awe tə liyitee, pə taya nyá? Üle isənaya pə lapa na n paasi na n mayası nyá taa na n la yaasi isayav iné i takə? Iso ke n puyusaa pə taya yələaa se.

5 Ananiyası nu təm təne iní, ülenə í hoti na í si. Mрúyú pə lapa pa təna mpa pa nu təm təne iní təyə keniňa nakəli pə tu fei.

6 Ülenə ifepiya kvl na pá takı-i puyuyv na pá ponə-i pim.

7 Pə lapa laasaya isu kaləfunaa tooso, üle Ananiyası iní i alu svvwayale. Ama i ta nuta nti tə təma lapv tə.

8 Mрúyú Piyee pəəsa-i si: I pəeta mə tətu nti tə tə liyitee tənayał? Heeli-m.

Ülenə Ananiyası alu cə si: Anəyəle mpv.

9 Tənaya Piyee yəyəta-i si: Isənaya mə lapa na í kpənti na í paasi na í huu si í mayasəyi Tacaa Feesuyu Nañjntu si í naa i waali? Nyəni, mpa pa pima nyá paalv tə pa təma kənte, mpeyəle nənəyə təe. Paas təesi nyaya təenav.

10 Tənaya Ananiyası alu iní i hota Piyee nəəhəe təe kέ kpakpaa na í si. Ifepiya svvwa, ülenə pá mayana i səpa. Ülenə pele pá kpaya-i na pá polo pá pimi-i i paalv kəŋkəŋ taa.

11 Mрúyú təm nti tə lapa Yesu səelaa kpekəle təna na mpa pa nu-ti tə pa tənaya keniňa nakəli pə feina.

Piti təma payale təŋna lapv

12 Tillaa lapa Isə kəkələ nyəm, na piti təma payale ke yələa həku taa. Isə seelaa təna kətaya Salımən sakaya səsaya təe.

13 Samaa puyulaya-węyę pə tu fəi, paa na mpu yulv kpa tu ke yem nyaŋayana pa taa svv.

14 Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Tacaa təm na pá səəsəyı isə seelaa kpekəle təo tə, pa nyəən təŋna hukuyu ke səsəm.

15 Iləna yələa náá svv kvtəntvnaa ke lunav, na pá hüsü-węyę katonaa na nyaaləy təo ké hapee nəəsi, sı ye Piyeε teækəna təna, i iləemuyu mayamaya tu tokina kvtvkinav ke pa taa lelaa.

16 Yələa samaa lukayana Yosalem cələ acalee taa na pá kəŋna kvtəntvnaa na mpa aləyaa cəəsaya tə, na pa təna pa hikiyi alaafəya.

Tillaa təŋə kvnnyəŋ

17 Tənaya isəsəemle kpa kətvlv səsə ke səsəm ke tillaa təo, na i kiŋ cayalaa təna mpa pa ké Satusee kpekəle nyəma tə. Haləna pá huu sı paa kvlı pa təo.

18 Mpóyú pa kpa tillaa na pá təki-węyę timpi pa təkəyı samaa təna tə.

19 Ama Tacaa isətaa tillu nəyəlv kəma ahoo taa na i təli Saləka nənəəsi, na i ləsi tillaa. Iləna i heeli-wę sı:

20 I polo Isə təsəełe taa təkaa na i kəesı samaa ke layasuyu mpaav kvnne kv təm.

21 Mpóyú tillaa lapa nti isətaa tillu heela-wę tə. Pa kula tanaq ahula təe na pá polo Isə təsəełe taa na pá niki waasu lapv.

Tənaya kətvlv səsə na i kiŋ cayalaa təna pa kota Yuta Kotuyu səsəou nyəma. Iləna pá tili sı pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna.

22 Waatu wei filisinaa ná tala saləka taa tə, pa ta mayana-wə. Iləna pələ pa məlì kpakpaa na pá heeli huvlə səsaa mpə si:

23 Tə talaa na tə mayana saləka nənəəsi kaləsa mpv təkeŋkeŋ, na taŋlaa náá səŋja pa təsəŋlenaa ke nənəəsi təna. Ama tə tula nənəəsi, ilə nəyəlu fei pə taa.

24 Isə təsəełe taŋlaa nyuyu tu na kətəlaa səsaa pa nii mpv, iləna tillaa məkuyu mpı pə tu-wəyə piti ke teu. Häləna pa ta nyi mpi təm təne tii təna tə.

25 Tənaya nəyəlu ná lu yem na í heeli-wə si: I nawaa, mpa iní í ka tu saləka tə, pa wənna ntəyə Isə təsəełe səsəəle taa na pá laki yəlaa ke waasv.

26 Məpýý taŋlaa nyuyu tu iní na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhees. Pə taya pəlv təo, paa wəna yəlaa səyəntu si pá taa kəo pá yoo mpəyə pəee.

27 Taŋlaa nyuyu tu tana tillaa, iləna pá səŋsi-wəyə təhvvule taa, na kətəlvə səsə suŋ-wəyə təm pəəsuyu.

28 Tənaya i təma-wə si: Isu tə kisina-mə təsayasaya si í taa tasa apalv iní i təm ke yəyətuyu ya? Na pepeyelə í lapa isəntə? I yasa mə seyəsuyu nté Yosalem icatə təna təmam, na í caa í məjna i səm təm nté ta nyəəŋ taa.

29 Ntəna Piyeə na tillaa ləlaa pa cə kətəlvə səsə si: Pə wəe si Isə ké tə se, pə taya yəlaa.

30 Ta caanaa caanaa Isə feesa Yesu wei iní mə kama tesika təo na í sí tə.

31 Isə kusa i nyuyu na í cayasi-i i kəŋkəŋ taa, na í lapi-i wulav na waasvlu səsə, si pə la na Isəyəli nyéma layası tənte na Isə hūsi pa isayatv.

32 Tə ké pə təna mpi pə lapa mpv tə pə aseeta nyéma. Pə taya tá tike. Ama tá na Feesuyu Nanjntu wei Isə ha mpa mpa pa nukəna-i təyə.

33 Kotuyu səsəəv kotilaa mpe pa nu mpv, үlenə pa pááná huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsəa.

34 Ama pa taa ka wə Falisa nəyəlv wei pa yaa si Kamaliyee tə, i kē pa Isə Təm seyəsəlv səsə, na yələa seekaya-i. Mpúyú i kvlaa na í sən huvle taa, na í tə si páləsi tillaa na awalı təo na pəcō.

35 Үlenə í heeli kotilaa si: Isəyəli nyéma mə, í la laakali na mpi í caa í la yələa panə tə.

36 Matən wulena taa kē Teutasi kvlaa na í nyəni i tı isu yulə nəyəlv, na yələa isu nasələ (400) təj i Waalı. Mpúyú pa kv-i, na mpa pele pa təŋaya i Waalı tə pá ya ńkaŋka, na pə təna pə saalı yem.

37 Үlé i waalı kē Kalilee tə Yutaası ná kula kükəlyu waatv, na í təŋsi yələa kūpiŋ ke i waalı. Ama pa kv ülé tətə, na pə yasi pa təna mpa pa təŋaya-i tə.

38 Pə təo kē pənente ma heeliyi-mə si, í taa paasəna yələa panə inı pa təm tətə. Iyele-wə na pá təe. Pə təya pəlv təo, ye yələa kinj ke pa kookali na pa təma luna, pu saalı kē.

39 Ama ye tampana Isə kinj ke pə luna, í kaa pəsi na í la-wəyə pəlv. I la laakali, pə taa kəo na í yoona Isə.

Mpúyú kotilaa mu Kamaliyee təm.

40 Үlenə pá yaa tillaa na pá həəki-wə, na pá heeli-wə si: Yesu təm í taa tasa mə noəsi taa kē luv. Үlenə pá yele-wə si pá təe.

41 Mpúyú tillaa lu kotuyu taa na laŋhulvmlə kuyv-wə isu Isə təna-wə na í yele na pá ná kūnyəŋ ke Yesu təo tə.

42 Pa a ifemle nte, pa ta həesı Yesu wei i kē Mesii tə i Laapaalı Kupan heeluŋu, na waasv lapv ke təesı taa na Isə təsəelə taa.

6*Yəlala naatosompəyəlaya ləsnug*

1 Waatv inu i taa Tacaa təŋlaa təŋna səəsug. Mprúgy pə lapa təmaya ke Yuta nyéma mpa pa yəyətaya Kəleekí təm tə na tətu Yuta nyéma pa həkv, si tətu Yuta nyéma u paasəyəna mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təyənaya talvug taa.

2 Tənaya tillaa naanuwa na naale inu i kota Tacaa təŋlaa kpekəle təna na pá tə-wə si: Pə ta məna si tə yele Isə Təm paasənau na tə lakı kvtəyən təm.

3 Pə təo tə, apalaa mə, i nyəni na i ləsi mə taa kē yəlala naatosompəyəlaya, mpa yəlala sama na Feesug Nəjəntu tən təo pa kiŋ na pá wəna ləmayasəe ke səsəm tə, na tə tə-wəyə təmle təne.

4 Ilə saa inu tāá hiki cayale na tə paasəyəna Isə sələmuyu na waasu lapu ke tam.

5 Mprúgy pa kpekəle təna laŋle heenə təm ntı, ilena pá ləsi Itiyeeṇi. Yulv inu i tisa i yuŋ ke Isə təo kē teu, na Feesug Nəjəntu tən təo i kiŋ. Pa ləsa tətəyə Filipu, na Pvłvkulv, na Nikanə, na Timən, na Paləmenası, na Antiyəka Nikolaa, wei i ka svu Yuta nyéma mpaav taa kē kusuv ke hatoo ləŋ tə.

6 Ilena pá pona-wəyə tillaa kiŋ, na pele pá sələməna-wəyə Isə na pá təni pa təo kē niŋ.

7 Mprúgy Isə Təm təŋna yekvug na tə puki, na Tacaa təŋlaa nyəəŋ təŋna səəsug ke səsəm ke Yosalem taa. Haləna kətəlaa payav tisi na pá mu Yesu təm ke teu.

Ityeeṇi kpav

8 Isə wə Itiyeeṇi waalı na i hikiyi toma ke səsəm, na i lakı pitı təma na Isə kəkələ nyəm ke yəlala həkv taa.

9 Mprýgý Yuta nyéma təkotile nte pa yaa sı Yomaa Kuhetaa təkotile tə, tə taa yələaa napəli mpa pa kέ Silieenü na Alekəsantilii nyéma tə, pá na Silisii na Asii tətu pə Yuta nyéma napəli pa kula Itiyeeenü təo, na pá na-i pá suu təm həm taa.

10 Ama Itiyeeenü kəla-wə na təm. Pə taya pulu, Feesuğu Nañjntu hana-i ləmayasəe na í yəyətəyəna.

11 Mprýgý yələaa mpe pa ha yələaa ke liyitee sı pá yəyətəi si: Tə nuwa i sayata Moisi na Iso.

12 Na pa səsa yələaa na nyuğu nyéma na Iso təm səyəsələaa səsaa, na pəle pá kulu Itiyeeenü təo, na pá kpa-i na pá pona-i təhvvülə səsəole taa.

13 Mprýgý pa caa yələaa napəli sı pəle pá suu Itiyeeenü ke təm si: Apalv inə i sayatəyi tá Iso təseelə səsəole kypante təne na Iso Təm ke tam kέ.

14 Halı tə nu i yəyətaa si: Nasaləti Yesu inı i ká yokı tá Iso təseelə səsəole təne, na í layası kətası nsi Moisi naa hyla-tu tə.

15 Mprýgý təhvvülə taa cayalaar təna pama Itiyeeenü təo kέ inə, na pá ná sı i isentaa mu isətəa tillu wəetv.

7

Ityeeenü waasv

1 Tənaya kətvlü səso poəsa Itiyeeenü si: Tampana pə lapa mpv?

2 Mprýgý Itiyeeenü cəwa si: Ma təetvnaa na ma caanaa me, í tu əkpanjə na í nu. Teeli Iso lu ta caanaa caanaa caa səso Apəlaham təo kέ i ka wev Mesopotami na pəcəi kuləyə na í puki Halanj ke caya tə.

3 Na í təmi-i si: Kulu na n̄ yele nyá tətu na nyá nyéma. Maa hulı-ŋ tətu nti tə taa n ká polo n̄ caya tə.

4 Mprúyú Apəlaham kula Kalətee tətu taa na í polo í caya Halan. Apəlaham caa səpa, ɬena Isə ləsí-i Halan təna na í kəna-i timpi mə we kayana isəntə tə.

5 Isə tá ha-i tətu ntı tə taa kέ pvlv mayamaya. Paa teeliya sı í sopi sopuyu mayamaya. Ama Isə təma-i kətəm kέ sı i ká ha-i tətu ntı. I mayamaya i piya ká təna na pá ti-ti tətəyə i səm waali. Pécó waatu iní Apəlaham feina pəyaya.

6 Ilə ntı Isə heela-i təyəle sı: Nyá piya ká caya cayalətən ke lelaa tətu taa, na pəle paa la-weyə yomaa. Paa tu-weyə wahala ke pusi nasələ (400) təcu kέ təna.

7 Ama Isə təma sı i ká pəəsi piitim mpi pi tu-weyə yomle ke mpv tə. Pəle pə waali ilə paa lu təna na pá kəo tətu təne iní tə taa na pá paasəna Isə seeu.

8 Mprúyú Isə lapa na pəlvyü pəsí Apəlaham ke kətaya n̄ka kaa təəsəyi-i ntı í na Isə paa yəyətaa na pá su tə. Pə təo kέ Apəlaham kəma í lvlı Isaaka tə, i pəla-i i kuyeeŋ pəlefei naanuwā wule. Iləna Isaaka náá pəli mprúyú Yakəpu, na Yakəpu ná pəla mprúyú i piya naanuwā na naale mpa pa ke ta kpeka caanaa caanaa səsaa tə.

9 Ta caanaa caanaa mpe pa lapa Yoseefu ke isəsəemle na pá pəetü-i, na pá ponə-i Icipiti ke yomle. Ama Isə ka we Yoseefu waali,

10 na í yapa-i i wahalanaa təna taa. Pə kəma na Yoseefu tala Icipiti wulav səsə kiŋ tə, Isə lapa na wulav laŋle həena i yaasi na i layatv. Haləna Icipiti wulav nana-i kufənəe kpaŋ, sı í nyənəyi Icipiti tətu təna na i mayamaya i təyaya pə təc.

11 Mprúyú nyəyəsi anaam lu Icipiti na Kanaan pə tətu təna taa. Pi haŋa teu kέ təkoŋkon haləna ta caanaa caanaa mpe pá pəekı mpi paa təyə tə na pá kpisi.

12 Pə kəma na Yakəpu nui sì təyənaya pee wə Icipiti, үlenə í kvət tá caanaa caanaa mpeyə təm kancaalaya nyəm na í tili.

13 Pa kəma na pá məlī təm naale nyəm, үlenə Yoseefu lá na i taalvnaa nyəmi-i. Na pə lapa tətə na Icipiti wulav səsə mayamaya náá cekəna i piitim.

14 Mprýyú Yoseefu tila i caa Yakəpu na i nyəma təna waali na pá kəo. Pa wə yulvnyəeŋ nutoso na naanuwa na kakpası.

15 Mpv pə lapəna Yakəpu nana Icipiti pote, na í canj í sì təna. Ta caanaa caanaa ná səpa təna tətə.

16 Pa kpakayaa-weyə na pá mələyəna Sikəm, na pá piŋ-weyə pəlaav ḥku Apəlaham ka yapə Heməo nyəma kinj na liyitee tə ku taa.

17 Pə kəma na pá tala nti Isə ka təma sì i ká la Apəlaham tə tə lapu tə, tá piitim nyəma huka səsəm, pa payav ke Icipiti we səyəntu.

18 Mprýyú wulav səsə kufalv nəyəlv ná cayaa, ilé i taa nyi Yoseefu.

19 Wulav inu i lapa tá piitim ke acilayatv. I tu ta caanaa caanaa ke wahala ke teu na kvcavalv, sì pá lə pa ahvlvmlnaa na pá sì.

20 Waatu inu i taa kέ pa lvla Moisi. I ka kέ pəyəya kypaŋka ḥka ka te Isə kέ teu tə. Mprýyú Moisi nyəma təo-i isətunnaa tooso kέ pa te.

21 Pə kəma na pá lə-i tə, Icipiti wulav səsə pəelə hiina-i na í təki-i isu i mayamaya i kvlvlu.

22 Mpv pə lapəna Moisi nyəmá Icipiti nyəma nyəm təna. Haləna í lá yulv wei í yəyəta nti tu hotiyi atə tə, na í pəsa təma.

23 Pə kəma na Moisi püsì tala nüle, үlenə í huv sì i ká polo na í wiili i Isəyəli nyəma lelāa.

24 Moisi polaa ilena í mayana Icipiti tu nəyəlv i laki pa taa nəyəlvən məsən. Ilena í mu wei pa laki məpuyó məsən tə i təm na í suna i ti, na í leetə Icipiti tu, na í can i kvi.

25 Moisi ka nyəmaya si i Isayeli nyéma ká nyi si inəyi Isə ləsaa si í waasi-wə. Ama pele pa ta nyi mpu.

26 Ku fema ilena í mayana Isayeli nyéma naale na pá makı, ilena í polo pa loluyu. Na í tə-wə si: Apalaa me, mə kvlum kék, ilə pepe təo kék i laki təmaya məsən?

27 Ama məsəntu wei i lakaya i təyəntələ ke məsən tə i nyasa-i təm si: Ma na-ŋ, tá wulav na tá təm həvəlv.

28 Tete n təmə Icipiti tu ke kuyu təyəle saŋa n nyəmá si n ká teesi ma na?

29 Moisi nu mpu, ilena i se kpakpaa na í polo i caya Matiyən tətu taa. Matiyən tənaya i lula apalə piya naale.

30 Pə kəma na pusi nule cəə, ilə kuyaku nakvli i we wulaya tətu taa kék puyu Sinayi kiŋ. Məpuyó hotiya nakəli ka sun kəkə məyən, ilena isətəa tillu lu i təo kék hotiya ŋke ka kəkə taa.

31 Moisi nawə mpu, ilena pə ləpi-i piti. Tənaya i tuusaa si i wiiliyi teu, ilena i nu Tacaa nəyə si:

32 Mayale nyá caanaa caanaa Isə, Apəlaham na Isaaka na Yakəpə pa Isə. Tənaya səyəntu kpa Moisi ke səsəm na í seliyi, haləna í kpsi nyənuyu.

33 Iləna Tacaa tə Moisi si: Wəyəsi nyá ntəŋkpala, timpi taa n səŋa mpu tə pə kék tətu kate nyəntu kék.

34 Ma nawə ma yələa mpa pa we Icipiti tə pa wahala, ma nu pa wula. Iləna má tii si ma yakı-wə. Təv, kvlı, ma tiliyi-ŋ Icipiti.

35 Moisi wei inı i təm Isayeli nyéma ka kisaa təkpatakpata na pá təmi-i si: Tə na-ŋ, tá wulav na tá təm həvəlv tə, kvlum inəyi Isə təyana kusuyu na í tili pa

kinj, sì í la pa wulav na í waasi-wé na isətaa tillu wei
í ka lu í təo kék hotiya kinj tə o toñ taa.

36 Ini í lapəna piti təma na Isə kəkələ nyəm na í
ləsi-węgę Icipiti tətu taa. Ilapa mpu tətəyə səsəncaası
teñku taa na wulaya tətu taa, halı pusi nule.

37 Moisi ini í heelina Isəyeli nyáma sì: Isə ká kəna-
męgę Isə kuyəyətənə teləsəlv nəyəlv wei í we isu má,
na í ká wée mə mayamaya mə piitim tu tə.

38 Kulvum ini í ka wenna Isəyeli nyáma mpa paa
kota wulaya tətu taa tə pa kinj. Í na isətaa tillu wei
í ka yəyətənə-i puyu Sinayi təo tə pa wenna tá caanaa
caanaa kinj ke təne ini. Moisi ini í mwna Isə Təm nti
tə laki təmle ke səsəm tə sì í teləsəyı-tu.

39 Ama tá caanaa caanaa ta nuna-i. Pa kisa-i na pá
kpaya pa laakalənaa na pá məyŋna Icipiti.

40 Haləna pá yəyəti Aləñ sì: Lu-tuyu tuyu na té
nyənəyı-kv. Pə taya puv, tə ta nyi mpi tá Icipiti taa
ləsəlv Moisi temnaa tə.

41 Mərýyú pa lupa naule na pá pəsi-teyę pa tuyu na
pá laa-te. Haləna pá yəyələna pa niñ kvlupum məyə
teu.

42 Mərýyú Isə lapa-węgę awusa na í yele-wé sì pá
nyənəyı isətəlvəjası ke pa tuñ, isu paa ȳmaav Isə
kuyəyətənə teləsəlla takəlası taa tə sì:

Isəyeli nyáma me,
maya í lapa kətası na í feenı
wulaya tətu taa kék pusi nule taa?

43 Aai, tuyu Moləkí cokèle na mə tuyu
Lefan ȳsətəlvəja leesuyu ke
í kpayaas na í paasəyəna.
Í tənaya mpu, pə taya wei í lupa sì
í təyəyı təyəle?
Pə təo kék maa yele na pá ponə-męgę Papiloni,

haləna í tεε pε waali.

44 Wulaya tεtu taa təne iní tá caanaa caanaa ka wəna cokəle, na tə taa na seliya kpaatanaa. Pa a sika-teyə teitei kέ isu Isə ka heelugu Moisi tə. Teitei isu nte tə taka Moisi ka nawa tə.

45 Tá caanaa caanaa cəla-teyə pele pa waali nyáma. Iləna pεle pá kpənna-teyə timpi Yosuwee tεε-weyə nəyə na Isə yasi piitimnaa ke pa isentaa na pá təyə tεtu tə. Na tə wεe tənaya mpu, haləna Tafiti waatu.

46 Isə lanjle heena-i teu, iləna Tafiti náá sələmni-i nəyə, si i laki iní wei i kέ Yakəru Isə təyə təcayale.

47 Pε na pε mpu tə, Salvmən ȳmanə-i kutuluŋu ȳku.

48 Ama pε taya isətāa Isə Səsə iní i caki kutuluŋ wei yələa niŋ ȳmawa tə i taa se. Halı Isə kuyəyətəvə teləsvlu mayamaya yəyəta mpu si:

49 Tacaa yəyətaa si:

Isətənvyu nté ma kumte.

Ateyəle ma nəħħee təsile.

Ilə kutuluŋu ȳku ku taka kέ í pəsəyɪ na í ȳma-m?

Na leyelə ma tħeesələ?

50 Pε taya má lapəna pε tənaya mpu na ma niŋ?

51 Təv, yələa mpa mε í təma keeluyu tə, mə lanja lapa kpusən na mə ȳkpənji təsli na í kisi Isə Təm. I kpeesəyəna Feesuyu Nañjtu ke tam, mə caanaa kate ke í kpayaa.

52 Mə caanaa naasa Isə kuyəyətəvə teləsələa mpe pa təna na pá səc kvləm ke? Pa ku mpa pa heelaya si tampana təjlu iní i ká kəo tə. Kvləm inəyəle mə lapa kələmətə ke nəċċoo na í ku.

53 Halı məyə isətāa tillaa teləsa Isə kvsəsütv. Pəyele u caakı tə təkuyu.

Itiyeeñi səm

54 Yuta nyéma nii mpu, ilena pááná huu pa taa, na pá sala pa niñ ke Itiyeeñi təo na pá tañaa.

55 Mprýy Feesuyu Nañjtu toma kvləna Itiyeeñi ke teu. Ilena í teki i usé na isó na í na Isó teu səsəom na Yesu səñja i ntəgəñ təo.

56 Tənaya i toma si: Ii naa, isatəñuyu tulaa, na má naa Yulu Pəyaya na ká səñja Isó ntəgəñ təo.

57 Mprýy Yuta nyéma mapá kapusi ke teu, na pá təki pa ḥkraññ na pá huli Itiyeeñi.

58 Na pá tuli-i na pá luña icate waali, na pá svv-i pəeε yagav si pá kv-i. Mpá paa kék pə aseeta nyéma tə, pəle pa suna ifepu wei pa yaa si Səeli təgəñ pa wontu.

59 Pa təñna Itiyeeñi ke pəeε yagav, ilena í sələmi si: Tacaa Yesu keli-m.

60 Ilena í luñ akula na í yəçtəna nəgə səsəoñka si: Tacaa, taa nyəni pa isayatu təne. Itiyeeñi yəçta mpu, ilena í hee.

8

1 Səeli lañle ka heenä Itiyeeñi kvgv.

Wahala yasa Yesu seelaa kpekale

Kuyaku ḥku kū mayamaya ke pa svv Yosalem Yesu seelaa kpekale ke konyoñ tuyu ke teu. Ilena pa təna pá ya Yuta na Samalii taa, na pə yele tillaa tike.

2 Mprýy yəlaa mpá pa təñjəyi Isó mpaan ke teu tə pa pima Itiyeeñi, na pá wii-i səsəom.

3 Ama pə yela Səeli ilé tə, Yesu seelaa ke i təñna lvpv si i laki sakasaka. Teesi taa kék i svvaya na í kpaakí apalaa na alaa na í təkəy.

Filipv kpaaləy! Laapaalı Kvpañ ke Samalii

4 Mpa mpa pa ya mpv tə pa cəəkaya paa le na pá heeliyi Isə Təm Laapaalı Kupaŋ.

5 Samalii icate ke Filipv ná polaa na í heeliyi təna nyéma ke Mesii təm.

6 Piti təma nna Filipv lakaya tə samaa nuu a təm na pá nana pa isə. Pə təo kέ waatu wei í yəyətəy!, pa təna təpəi pa tuŋi ŋkpənuyuŋ ke teu.

7 Pə taya pvlv, aləyaa kiisaya na pá seeki aləyəhilaa payale kinj na acamaa na kaakalasi payale hika alaafəya.

8 Mpúyŋ yəlaa laŋa huluma katatəlaya, haləna pə la icate nteyęe yun.

9 Apalv nəyəlv naa we icate níté tə taa kέ hatoo ləŋ, pa yaaki-ı sì Siməŋ. Apalv inu i lakaya topotopo təma kέ, na pə laki Samalii nyéma tənaya piti. I nyənaya i təyı səsəo kέ pə tii fei.

10 Pə kpayav piya na pə polo səsaa tə pa təna pa wutaya-ı kέ. Haləna yəlaa tənaya sì: Isə toma nna pa yaa toma səsəona tə a tu nt.

11 Iləna pá wutiyi Siməŋ inu i waali. Pə taya pvlv, i topotopo təma ka temna-węyę piti ləpv ke hatoo ləŋ.

12 Ama Filipv kəma na í heeliyi-węyę Isə Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaalı Kupaŋ tə pa mu Laapaalı Kupaŋ inəyı teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke Isə ləm.

13 Siməŋ ilé i mayamaya i muwa na pá sə-ı Isə ləm. Iləna í svv Filipv ke tənuyuŋ na i nyənaya Isə kəkələnnaa səsaa na piti təma nna a lakaya tə na pə we-ı piti.

14 Tillaa mpa paa we Yosalem tə pa nuwa sì Samalii nyéma mu Isə Təm, iləna pá kusı Piyee na Yohaanı na pá tili sì pá polo na pá ná.

15 Piyee pa tala təna, iləna pá sələməna Samalii nyéma mpęyę Isə sì pá hiki Feesuyu Naŋŋtu.

16 Pə taya pvlv, Tacaa Yesu hətə tike kə paa yaawa na pá səna-weyə Isə lvm. Ilə Feesuyu Nañjtu ta tiita pa taa nəyəlv i təo.

17 Tənaya Piyeē na Yohaani pa təna niŋ ke pa təo. Iləna pá hiki Isə Feesuyu Nañjtu.

18 Waatv wei Siməj nawa sı tillaa təna-weyə niŋ na pá hiki Feesuyu Nañjtu təo, i cəla-weyə lixitee,

19 na i tə si: I cəle maya mpv inı pə lapv tətə, na má təna wei ké niŋ, pvn̄tu hiki Feesuyu Nañjtu ke mpv.

20 Tənaya Piyeē təma si: Isəna mpi n hvvv sı pa pəsəȳi pá ya Isə hate na lixitee tə, nyá na nyá lixitee i la yem.

21 N kaa na pvlv cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fei təne inı tə taa. Pə taya pvlv, Isə isəntaa nyá lotu ta te.

22 Ilə lō nyá hvwəe asayee anı, na n wiina Tacaa na i hvli-ŋ suulu na i tayani-ŋ nyá hvwəe asayee anı.

23 Pə taya mpv, ma naakvχŋ-ŋ tə, nyá na nyān kē isin̄ kakaya. Isayatu lapv təkəna-ŋ təkem.

24 M̄pnyó Siməj cə-we si: Mu wiina-m na Tacaa, na nti i yəyəta mpv tə tə taa natəli i taa la-m.

25 Tillaa mpe pa naale pa təma nti nti pa nawa təyə keesuyu na waasv lapv. Iləna pá kvl na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tə, pa heelaya Laapaali Kupan̄ kə Samalii acalée payale taa kē na pá təŋna pote.

Filipv na Itiyopii tv pa təm

26 Tacaa isəntaa tillu nəyəlv heela Filipv si: Kvl na n təŋ ilim mpətəŋ təo, na n katı hapələ nte tə lūki Yosalem na tə puki Kasə tə. Wvlaya tetv taa kē hapələ nté tə fayanaa.

27 Mŕúgyó Filipu kvlaa na í tu mpaav. I təñna pote, ilę i nawa yvlv nøyəlvylę. Sesę Itiyopii yvlv kataŋa nté. Inı i ka kena Itiyopii wulav səsə alv nyəŋ wei pa yaa sı Kantası tə i akewe səsə, wei i nyənaya i kpancoou təna təo tə. Apalv inı i ka luna Yosalem kélé Isə seeu.

28 I caya i keeke taa, na í kaləyı Isə kuyəyətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa na í təñna kpente.

29 Tənaya Feesuŋu Naŋjtu heela Filipu sı: Tə na n̄ kpətəna keeke inı.

30 Mŕúgyó Filipu kpaya asewa na í tala i kinj, na í n̄i təñna Isə kuyəyətvtv teləsvlv Isayii takəlaya taa k̄e kalvyl. Iləna í pəəsi-ı sı: N cəkəna nti n kaləyı təyəle?

31 Mŕúgyó yvlv kataŋa cə Filipu sı: Ye nøyəlv ta seyəsi-m, isənaya maa la na má cəkəna?

Iləna yvlv kataŋa tə Filipu sı: Kpa na n̄ caya ma kinj.

32 Təm nti i kalaya takəlaya ḥke ka taa təyəle sı:

Pa təenə-ı isu pa təekuyvna

heu ke nampayatəle tə.

I lapaya isu iwəyaya ḥka

ka həntv pa kəəki na ká sumə tə.

I sumə mŕúgyó i ta cə natəli.

33 Pa tu-i taaləm na pá ku i təm ke pətəatəle ke yem.

Awe ká pəsi na í keesı i piiitim təm?

Pa tama i weesuŋu tomle ke ate cəne.

34 Tənaya akewe inı i təma Filipu sı: La suulu na n̄ heeli-m, awe təm ke Isə kuyəyətvtv teləsvlv keesəyı mpv? I mayamaya i təm yaa nøyəlv nyəntv?

35 Iləna Filipu svv yəyətvyg, na í kpaya təm nti inı apalv inı i kalaya mpv tə, na i seyəsəna-ı Yesu Laapaali Kuparəj.

36 Pa təñna təntə ke mpv, iləna pá tala tiili ısenətə, lvm ka we tənaya. Mprýgyú akewe iñi i təma sì: Nyəni lvm yee, n kaa sə-m lsə lvm ke cəneçye kpakpaa? Yaa pə kaasa-m pvlv?

[**37** Iləna Filipv cə yvlv katañja sì: Ye n təma nyá taa təkpataa te, má səo-ŋ kék.]

Mprýgyú yvlv katañja cəwa sì: Ma təma ma taa sì Yesu Kilisiti kék lsə Pəyaya kék.]

38 Tənaya yvlv katañja səñsa keekke na Filipv na akewe iñi pá tii pa naaleçye lvm taa, na Filipv sə-i lsə lvm.

39 Pa luna lvm taa, iləna Tacaa Feesuyu kəli Filipv, akewe iñi i ta tasa-i keesuyu. Mprýgyú i tu i mpaav na lañhvulvMLE kuyi-.

40 Ama Filipv ná tutə i təygi Asoto, na í laki waasv ke acaləe nna nna a taa i təñnaa tə, haləna í tala Sesalee.

9

Səəli Layasvyy

(Tillaac Təmle 22:6-16; 26:12-18)

1 Ama Səəli ná təñna Tacaa təylaa kuyu kpéesuyu na ısenələ kusseemle. Mprýgyú i kulaa na í polo kətvlv səsə kinj,

2 na í sələmi-i sì: La-m takəlaya, na má pola Tamasi, na má mayana Yuta nyéma təkotilena taa kék mpa pa təyəgi Tacaa mpaav tə, paa apalaa paa alaa, ma kpa-wē na má həkə na má pona Yosalem.

3 Waatu wei Səəli we mpaav taa na í kpətəna Tamasi, ilə pə luna lsə kele na pə la i ısenətə tənyalulu ısu kəkə ke təm kvlv tə na pə ná na pə cəoña-i.

4 Mprýgyú i hota atə na í nii pə pəoşəygi-i sì: Səəli Səəli pepe təo kék n tvyu-m kuyən kə mpv?

- 5** Tənaya Səəli pəəsaa sı: Tacaa nyaya aweye ye?
Iləna pə cə Səəli sı: Maya Yesu wei n təyı kүnyəŋ
tə.
- 6** Kuli na n̄ polo icate taa, paa heeli-ŋ nti n ka la tə.
- 7** Mŕúgyú pə tənmsa mpa pa təjaya Səəli tə na pá
səŋja yem. Pa nukaya pə yəgətəyı, ama paa naakı
nəyəlv.
- 8** Tənaya səəli kula atə na i nyənəyı yem u naakı.
Iləna pá təki i niŋ taa na pá həm-i na pá ponı
Taması.
- 9** Na i caya kүyeeŋ toosoyo yulvımlı təe, i ta təyə, i ta
nyəo.
- 10** Tacaa təjlu nəyəlv i ka wə Taması na pá yaa-i sı
Ananiyası. Mŕúgyú pə lapa-i isu toosee taka, na i ná
Tacaa, na ilé i yaa-i sı: Ananiyası.
- Na i tisi sı: Tacaa mayalo.
- 11** Iləna Tacaa təm-i sı: Kuli təwaka na n̄ təj hapəle
nte pa yaa sı Kusiyisile tə, na n̄ svu Yutaası təyaya, na
n̄ pəəsi Taası icate apalı wei pa yaa sı Səəli tə i təo. I
wə təna na i təjna lsə sələmnyŋ.
- 12** Pə lapa-i isu toosee taka, na i ná nyá wei pa yaa
sı Ananiyası tə, na n̄ svu sı n tənəy-i niŋ na i isə kuli.
- 13** Mŕúgyú Ananiyası təma sı: Tacaa, ma nu təjlaa
payale kiŋ ke apalı inə i təm, na i isayatu nti tə təna i
lapa nyá yələa ke Yosalem tə pə təm tətə.
- 14** Kötəlaa səsaa ha-i nəyə sı i kəo cəne tətə na i həkə
mpa pa təka nyá təm tə.
- 15** Tənaya Tacaa cə Ananiyası sı: Polo, ma ləsa
apalı inəyı sı ma laki-i na i heeligi ma təm ke pi-
itimnaa na awulaa səsaa na lsəyelı nyéma.
- 16** Ma mayamaya maa huləna-i kүnyəməŋ wei i ká
təyə ma nyuyŋ təo tə.

17 M̄púyú Ananiyası t̄eewa. I k̄oma i tala t̄eyaya
ŋke ka taa, l̄ena i t̄em̄ i niŋ ke S̄əəli t̄o na i t̄om̄-i s̄i:
Ma taapalv S̄əəli, Tacaa Yesu wei n̄ k̄əŋaya na n̄ ná
mpaav taa t̄o, in̄i i tilina-m̄ s̄i nyá is̄e i kuli na Feesuṣu
Naŋj̄tu toma haya nyá taa k̄é s̄osom̄.

18 M̄púyú p̄ulvpvnaa is̄u hutu taka k̄əla S̄əəli
is̄ent̄o k̄é kpakpaa na p̄é hoti ate na i svv nav. Il̄ena i
kuli na pá s̄ə-ı Is̄o l̄om̄.

19 Na i t̄oȳ k̄ut̄oȳn na i hiki toma.

S̄əəli laki waasv ke Tamasi

S̄əəli caya Tacaa t̄əŋlaa mpa pa w̄e Tamasi t̄o pa
cəl̄oȳ w̄ee naale.

20 M̄púyú S̄əəli svv waasv lapv taa k̄é kpakpaa ke
Yuta nyéma t̄ekotilena taa. I heelaya t̄efoo k̄é s̄i Yesu
k̄ele Is̄o P̄əyalv.

21 Na pa t̄ena mpa pa nu i waasv in̄i t̄o, piti kpa-w̄e
na pá t̄əŋ s̄i: P̄e t̄aya in̄i i ka seesəna is̄ele na mpa pa
t̄eka Yesu t̄əm̄ t̄əneye Yosalem̄ t̄oȳ k̄unyɔŋ tuŋv? Is̄u i
ka k̄oma cəne s̄i i kpaa-w̄e na i h̄oko na i pon̄a k̄ət̄elaas
s̄osaa ya?

22 Paan na mpv S̄əəli ná t̄əŋna waasv lapv na i toŋ
s̄əəsəyi tam na p̄é puki. I hvlayaa Tamasi Yuta
nyéma s̄i Yesu k̄ele Mesii. Il̄ena p̄é məli p̄eleq̄e
liyituyu, paan nyəŋ nti pá cə-ı t̄o.

23 W̄ee lapa naale, il̄ena Yuta nyéma caya na pá
t̄ayani s̄i pá kv-ı.

24 Ama S̄əəli nu nti pa h̄okaa na pá su t̄o. Na icat̄e
koluŋa nənəeſi t̄aŋa il̄im na ahoo s̄i pá hiki-ı na pá
kv-ı.

25 M̄púyú ahoo naali S̄əəli ifalaa tu-ı s̄əət̄ekv s̄əsəen̄
taa na pá tisi-ı na icat̄e koluŋa na i t̄ee.

**PIIPILI CSILCT M TAKELAYA
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of
Benin**

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 31 Aug 2023

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377